

Målning av plåt och järn

Rostskydd för kulturhistoriska tak,
staket, gravvårdar och smidesarbeten

Målning av takplåt då och nu

Att få ett bra resultat och god underhålls-ekonomi vid plåtmålning kräver stor noggrannhet vid val av konsulter, färgtyp och entreprenör. Det är av stor vikt att kontrollera äldre färgskikts skick och vilken färgtyp som lämpar sig för övermålning.

Plåtslagare har av hävd varit de hantverkare som förr tog hand om målningen. Då var det ett relativt enkelt hantverk som oftast sköttes av lärlingar. De färger som användes var blymönja och ren linoljefärg och man strök var 4:e-5:e år på ett nytt lager linoljefärg.

Ytterlö Kyrka, Stallarholmen. Kupolen och torn målades 1997 av plåtslagare Christer Forsbäck och är idag ännu intakta. Målningen är gjord med Isotrol Takgrund och Isotrol Taktäck. Idag efter 20 år bör det ommålas igen.

Idag har vi en helt annan situation. Kostnaderna för att måla tak har skjutit i höjden och vi måste därför använda färgsystem som håller betydligt längre. Och med det har också nya krav på gedigen kunskap kommit.

Isotrol färgsystem accepteras av byggnadsantikvarier för kulturobjekt, då den är baserad på linoljealkyd. **Mer än 100 kyrktak är målade med detta system med mycket goda resultat.** Istället för underhållsintervaller på ca: 5 år så kan man förvänta sig ett intervall på 10-15 år.

För att få goda resultat och uppnå underhållsintervaller på 10-20 år rekommenderas att man använder en målerikonsult eller rostskyddskonsult för att säkerställa vad taket tidigare är målat med för färgtyp. Och att en arbetsbeskrivning görs.

Viktigt att tänka på vid ommålning

Utför besiktningen uppe på taket.

Kontrollera att uppgifter från dokumentation av tidigare utförda målningsåtgärder stämmer.

Vi har träffat många objekt som enligt beskrivningen skulle vara grundat med blymönja eller oljealkydbaserad färg men som i själva verket var en grundfärg baserad på olika typer av akrylater. Förutom att resultat blir sämre får man stora kostnader vid nästa ommålning. Antingen får man ta bort grundfärgen med färgborttagningsmedel eller sandblästra. Det är kostsam process och förändrar den ekonomiska kalkylen avsevärt.

Kontrollera utfört arbete.

Försäkra er om att entreprenören använt föreskriven färg.

En försiktig uppskattning är att vi idag har ca 40-50% akrylatgrundfärger på våra historiska byggnader. Det är en färgtyp som entreprenörer gillar då den torkar snabbt och arbete kan utföras snabbt. Men det är inte en traditionell behandling och till skillnad från oljefärger är den svårare att underhålla. Kontrollera även att behandlingen utförs på rätt sätt och med de skiktjocklek som föreskrivits.

Underhåll av staket och gravvårdar

Många staket och gravvårdar är i dåligt skick på grund av eftersatt underhåll. Ofta monteras staket ner och skickas det till smeden för komplettering. Därefter skickas staketet vidare till en målningsstation för blästring och målning. Och sedan skall det tillbaka för montering. En arbetsgång som innebär en dyrbar hantering. Därför har vi utvecklat alternativ som förenklar underhållet.

Med Isotrolsystemet kan man oftast klara sig med en förbehandling bestående av vattenblästring på plats.

Ytan grundmålas med **Isotrol Klarlack** vilken kan målas på rostiga ytor, och täckmålas med **Isoguard Pansar** som är en järnglimmerpigmenterad linoljealkyd. Den ger ett slitstarkt skydd med en matt yta som ger klassisk estetik.

Om specifika slutkulörer önskas kan man lägga ett slutsikt av Lasol Linoljefärg.

Eventuella skador åtgärdas på plats och då att ingen nedmontering och transport sker kan en stor del av kostnaden kan undvikas.

Vår företagsidé är att skydda material som använts istället för att byta ut och köpa nytt. Det skänker även en känsla av kontinuitet och kontemplation att se det gamla bevarat. Något vi tror är viktigt och ser som en del av vår miljöstrategi.

Foton av Cai Zetterström

Mindre skador som uppstår kan enkelt repareras med handtvätt och penselmålning.

Isotrol ersätter blymönja!

Våra färgsystem har testats av Riksantikvarieämbetet, Försvarets materialverk och Svenska korrosionsinstitutet. Alla konstaterar att Isotrol Klarlack Grund är en lämplig ersättare för blymönja, och att systemet rekommenderas för övermålning av gammal blymönja.

- rostskyddssystem finns anpassat för stålkonstruktioner eller för takmålning.

Förutom att användas till skydd av kyrkor, staket och gravvård så används det av Trafikverket för skydd av broar, Sjöfartsverket till fyrar och har använts av försvaret för att ersätta blymönja vid skydd av pontoner.

Det unika för våra system är att de kan målas på rostiga ytor med en enkel förbehandling av vattenblästring eller stålborstning. De flesta konventionella system kräver slipning eller sandblästring vilket nöter mer på underliggande stål eller plåt.

Samma egenskaper som gör att vårt färgsystem kan målas på rostiga ytor gör även att det är ytterst lämpligt för att övermåla gamla färgskikt, som exempelvis blymönja. Detta gör att färgen inte måste avlägsnas och att man undviker den miljölägenhet som det innebär när man tar bort den, och riskerar att sprida den i miljön.

Används Blymönja av något skäl bör man använda så kallad klassisk blymönja med en låg andel lösningsmedel samt kapsla in blymönjan med ett en barriärverkande färg som Isoguard Pansar. Detta för att förhindra miljölägenheter. Rekommendationer finns att tillgå från Riksantikvarieämbetet.

INTROTEKNIK AB

www.introteknik.se - info@introteknik.se - 08-590 737 50